

Scrisorile nefrancate nu se vor primidecatunumai de la corespondenții regulari ai „Federatiunii.” Articlii trămați și nepublicați se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literar, comercial și economic.

Appare Joui-a și Dominec'a.

Pest'a, 6/18. Juniu 1873.

Mari și multe sunt necasurile Drui Kerkapoli, precum sunt și trebue să a ori carui ministru de finanțe, unu statu cu detorele colosali, mai cu candu acelui statu are pucina industria, commerciului în fascie, candu unu statu mai numai de agriculți, ascoperându de la Ddieu recolta năoșa și esportu cu redicăt'a, — și fine mai alesu în acestu timpu, de sa nepomenita, candu bance și firme de comert, se dău preste capu un'a dupa, candu agenti, bancari, cassari, mmercianti unii se sinucidu, era altii în lumea în capu, pentru că, appuți mai nainte de vertegidu speculaților celor mai incumetate, astăndcu crisia i-au copleșit se affla gur'a prepastiei. — D. Kerkapoli, ses. tr. la desbaterea bugetului și oru cestiuni de bani, affidă pre aduersarii sei d'in opposiție, că de va Ddieu unu annu bunu, dările cu stantile d'impreuna voru intră în stieră statului, deficitul va incetă, în urmare și necessitatea de a contractă noue imprumuturi. Nu numai Kerkapoli, ci toti locitorii tierrei a rogatu pre Ddieu pentru buna receta, după trei anni rēi, dar speranțele atât de mari cu inceputul priuverei s'au redusse forte la nescăzării preamodeste. D'in relațiile oficiale, trămașă la ministeriu și publicate prin diuarilu său off. să scie că reccolt'a de estu-timpu abia fi de mediulocu. Ploiele celle multe impedeau desvoltarea granelor, ele sunt prea destulle, dar graunțe, din lips'a sorelui, nu s'au potutu evolată, apoi rugin'a ce au copleșit unele, ammenintia a deveni, prin potea sorelui, multu mai stricatiosa dec̄ se credeā. Cu unu cuventu recolta și prin urmare esportu abundante a vomu avé estu-annu. Speranțele ministrului au fostu basate pre evenimentăti, ce nu stau in poterile omesci, acum dsa cu tierra d'impreuna affla facia cu nepotint'a, cu lips'a. — Kerkapoli, avendu a plăti cuponelul 1. Iuliu, a. c. (ca la 7 milioane) dergat'au la toti bancarii, allergat'au susu si jorū la Vienn'a, ca să affle isorul cu de bani, dar nu-lu afflasse, se vorbiā că bugetulu annului 1874, se va luă acum, precum se diceā, la retractare, ci se va amană pana pre tomă, — de odatascirea se desininte, bugetul se prezinta, D. Kerkapoli au afflatu vorulu, înse numai si nuuai pentru ratirea cuponelor de la 1 Iuliu, a. c. summele necesarie pre esse cestiului mului viit, si spre accoperirea deficienței, acestea D. ministru nu le-au găsit inca si fiindu că isvorele, de unde se accopere tote erogatiunile, nu sunt indicate in bugetulu presentat, centrul tangiei (că ci estrem'a stanga neci candu a votatia bugetulu) au decisu in cointința clubului, că va cere amansarea retractarii bugetului, éra daca majoritatea guvernamentale nu ar primi acesta propunere, atunci stang'a nu va vota bugetulu neci chiaru la discussie generală. — Trista situatiune! Pre dl. Kerkapoli nu-lu dore capulu astăt'a, ca si prejetii contribuabili, că ce Dsa totu gașe bani pre pung'a contribuabilitor, iar acesti-a, cari si pana astă di sunt înglodati in detore, stringandu-i de gutu endurări f̄i ai lui Iudă, ce voru fa-

ce? Vedia d. Kerkapoli si colegii săi, ne quid res publica detrimenti capiat. Mai slabescă guvernulu cu erogatiunile celle nebunatece, năi slabescă chiaru si cu investitiunile de si in viitoru productive, astă-di inse appetatorie, sugrumatorie. Boni pastoris est tondere oves non deglubere. Dar ce-i pesa acestui guvern, de multu i-se bate toc'a la urechia, se bate inse surdului, ar trebui să i-se toce cu ciocanulu dreptu in urechia, că se semtia daca nu aude, sau nu vre să audia, ca si Iud'a celu fără de lege.

In alte staturi alle Europei inca nu mergu mai bine lucrurile si cu tote acestea poternicii lumiei se preambula, se cercetadia unii pre altii, adunandu-se a cloch la noue planuri totu pre socotel'a poporeloru. De către ori dominatorii s'au adunat trei, patru la unu locu mai totu deaun'a au urmatu resabile funeste libertăti si bineștării poporeloru, asă și acum, de si esibitiunea internaționala de Vienn'a servește de bunu pretestu spre a-si masca planurile. Se vorbesce de tractatul de alianța ce s'ar fi inchisiatu între Italia și Prussia pentru ore si-cari eventualități presupuse d'in cauza recințelor schimbării in Francia; — se vorbesce despre intellegera ce ar fi urmatu între poteri in privint'a cestiunii orientali, carea s'ar apropia de deslegare prin proclamarea independenției depline a provincielor vasalle si se vorbesc cătoate, unele spre allinarea spiriteforu, era alttele spre intimidare. — Diuariele straine sciau se fabulează pana si de renunciarea imminente a lui Carolu la tronul României, si acesta faima s'au sustinutu cu tenacitate pana in dillele prossime candu de la Bucuresci se desmintă, acum diuariele straine arruncă responsabilitatea pentru scernitur'a loru asupr'a organelor opposiției d'in România, cu tote că acestea au înregistrat numai faimile respandite in diuariele straine. Diuariele de Vienn'a erau forte superate si faceau felu de felu de comentarie asupr'a intemplierii fortuite s'au asiā intocmită, că Tiarul nemesis Vilelmu n'a venit la Vienn'a si că neci are să venia, astă-di officiosele canta melodie mai dulci de candu spăcăra de veste, că Tiareasa Augustă vine in 22 I. c. ca anteguardia a lui Vilelmu si va petrece 8 dille la Vienn'a. Totu pre acestu timpu se anuncia si sosirea lui Carolu I, care inca va petrece 7 dille impreuna curunda-sa, ca ospe allu cutii imperiale, unde (in castellul imp. Hofburg) i-s'au si pregatit apparamentele. Aceasta coincidența nu credem că este simplu accidentale ci precalculata bine că prin inrudire se poate lesne splică.

Acte in cauza Congressului provincial gr.-catholic românescu.

Istoria eclesiastica si chiaru cei naționale va avea candu-va mare trebuința de actele in care se affla formulația dorint'a si in cari sunt adunate argumentele pentru infinitarea instițiunii, carei-a in tempurile nostre i-s'a datu nume de congressu basericescu, destinat a reprezenta si aperă interesele toturor locuitorilor de una confesiune si de naționalitate homogene. Daca romanii, cei de confessiu-

ne gr. res. orthodoxa au trecutu prin cunoscutele lupte si greutăți pana ce s'au potutu desface de către serbi; daca una parte a loru, locuitoria in Banat si in unele părți alle Ungariei, desprăta că nu mai poate scăpa de umilitoia suprematia a serbilor, trecuse la catholicismu, apoi romanii greco-catholici au a luptă in dillele noastre cu dificultăți si mai mari intru assecurarea autonomiei loru eclesiastice, precum vomu vedé mai la valle.

In congressulu chiamat de-una-did ad hoc in Blasius s'au vorbitu mai multe despre stadiulu in care au ajunsu cestiunea autonomiei basericesei a romanilor gr.-catholic, s'au luate si unele decisiuni de la cari se acceptă ajungerea scopului; tote acestea s'au intemplatu după ce mai antâi se dete occasiune presidiului a informă adunăra despre starea de facia a lucrului. Acesta impregiurare ne-a indemnătu si pre noi, ea de atunci incoce să luăm cunoștința inca de acelle acte, petițiuni, ursorie, rezoluții, cari au emanatul de la 1869 incoce, adeca de candu occupa scaunul metropolitului de Alba-Julie Prea SSa Ioanu V a n-ec. Asă noi de la acelui tempu incoce cunoscem actele urmatoare:

1. Petitionea metropolitului Ionu Vancea cu dat'a 15 Septembrie 1869 nr. 171^a, adresata ministrului br. Iosif Oetves, in care se arestează, în cestitatea infinitării unei instituții si b titlu de congressu provinciale gr.-catholic, compusu din clerici si seculari.

2. Rezoluția numitului ministru ungurescu de culte si instructiune cu dat'a 22 Ianuariu 1870 nr. 118, in carea acelu ministru, nevrerdu a recunoscă valorea celor 12 argumente ale metropolitului I. Vancea, se incurca in argumente sofistice, aluneca de pre terenul eclesiasticu pre celu politicu, refusa cererea, denega inaintarea ei la tronu si inchiaia cu acestu passagiu, de cari potu essi numai de la Pest'a, precum essi au odata de la Sabiu sau de la Clusiu:

„Din aceste motive nu potu să aprobu, nici din punctu de vedere eclesiasticu, nici politice, convocarea acelui Congressu, pre care Eſcellentia Vostra la proiectatul pentru metropolită gr. catholică d'in Ardeal, — deoarece prin acesta cauza gr. catholicii d'in Ardeal s'ar separa de a celor din Ungaria.“

Intru cătu inse Eſcellentia Vostra affla cu scopu in numele propriu si alii suffraganilor sei, a participă la conferintele congressului autonomie communu, dar totodata crede, că spre luminaresă si liniscirea creditișilor gr. cath. ar fi de dorit u a se tene conferintia prealabilă si a se invol in privint'a cestiunilor ce s'ar potă sulevă, — acesta se poate intemplă si fără d'a se recere spre acestu scopu unu congressu autorisatu de guvern, ceea ce n'ar insemnă alt'a, de cătu separarea romanilor gr. catholici din Ardeal. Spre ajungerea acelui scopu este de ajunsu, daca Eſcellentia Vostra in diecesele metropoliei conchiamă pre calie basericesca privata conferintia amestecata din preuti si mireni, si apoi in aceasta conferintia se voru statori principale cari aru fi d'a se tienă de ci-

Pretul de Prenumerat:
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lune 5 " " "
Pre anul întreg 10 " " "

Pentru România:
Prea întregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 16 " = 16 " "
" 3 " 8 " = 8 " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linie, si 30 cr. taxă timbră pentru fiecare publicație separată. In locul deschis 20 cr. de linie.
Un exemplar costa 10 cr.

nosura, in congressulu autonomie din Pest'a. *)

Adeca pre scurtu: Gubernulu ungurescu vede in autonomia ecclieei gr. catholice periculu politicu (sciu că de celu gr. resariteanu inca li pare forte reu); dara lasa la voi'a metropolitului să conchiamă pre calle privata conferintia amestecata, inse numai cu scopulu fixu, că greco-catholicii să se pota consulta si invol a supr'a principielor, după cari aru avea a se portă după ce aru intră in congressulu comano-catholicilor din Ungaria, carele va fi compusu din magiari, sloaci, nemți, sloveni, jidovi bozatati, s. a., la cari să se mai alature ruthenii si romanii, ca si a cincisora la caru.

Argumente absurdă, rezolutiuni despotică, dictate in penă ministrului de către nisice functionari dusi la Pest'a din Transsilvania si inveninati de ura in contr'a a totu ce este romanescu. Pre atunci metropolitul se află la Rom'a; in absența Prea SSa Ioanu V a n-ec. Asă noi de la acelui tempu incoce cunoscem actele urmatoare:

In 14 Sept. 1870 nr. 1846 metropolitul serie de nou ministrului Oetves, care iuse nu spuca să i mai respondă.

In 6. Martiu 1871 nr. 598, adeca cu pucinu mai inainte de convenirea conferintiei la Alba-Julie, metropolitul Vancea se addressă către ministrul Pauler, cu unu memorialu, care este considerat cu totu dreptulu de celu mai bunu si mai tare d'in tote căte s'au compusu in acesta cestiune.

In fine amu mai vediutu unu nou memorialu inaintatul totu de către metropolitul, cu dat'a Blasius 1 Martiu 1872 nr. 55.

Tote a este acte se potu află in archivele ministeriului cultelor; se spune inse că totu acolo s'ar affă una rezolutiună prea innalta, in care s'ar dīce, că gr. catholicii să mai accepte pana ce se voru pertractă si termină unele cestiuni si mai grele de natură a acestei-a. Voi nu amu vediutu assem-

*) Ezekei fogva azon Congressus eghivását, melyet Nagyméltóságod az erdélyi görög catholicus metropolia számára indítványba hozott -- minthogy ez által az erdélyi görög catholicus ügye amagyarországiaként különválasztának; sem egyházi, sem politica szempontból nem helyeselhetem: A menyiben azonban Nagyméltóságod maga és suffraganeus-i nevénben a közös autonomia tanácskozásbar való részvétet czelszerűnek tarja, de egyszermind kívántosnak véli a hívek felderítése és megnugtatása végett az előleges tanácsozást s a felmerülhető kérdésekben az előleges megállapodást, ez megtörtéhetik a nélkül is, hogy a végett a kormány által autorisált s mintegy az erdélyi román catholicusok elkölöndözségét jelző Congressus vétessék igénybe. Erre elegendő az, ha Nagyméltóságod metropolijának megyei magán egyházi utor vegyes egyházi és világi tanácskozmányt hi egybe, melyben az autonomia gyüléßen követendő elvek megállapítatnának.

nistrul de justitie in privintia unor desdaunari alle fost regimenter securui de husari. — Tote interpellatiunile se presinta ministr. concernent.

Urmedea ordenea dillei : Desbaterea proiectelor de legi referitorie la regularea confinilor militari.

Reportorul comissionii centrale Desideriu Szilagyi face istoricul confinilor militari, arreta avantajele vietiei constitutionale facia de alle celor militari, si in fine recomenda primirea proiectelor de base pentru desbaterea speciale.

Parteniu Cosma attrae attentiunea camerei a supr'a passului ce voiesce a-lu face in acestu momentu, candu vrè sè baga si confinile militari in cadrul vietiei constitutionale. Pentru ca acestu passu sè se pota face in deplina liniște si cu conscientisitate, guvernul trebuie să-si tienă de detinția si sè se ingrigesca, ca aceste legi sè se credeie cu ajutoriul si concursulu reprezentantilor aceliei părți de tierra. In acelui casu organizare nu ar trebui sè fia asiā complicata, una singura lege scurta ar fi de ajunsu. Si asta de acesta § 55 alu art. de lege V. din 1848 dispune, ca provincialisarea confinilor militari sè se faca numai cu concursulu reprezentantilor aceloru confinie. Aceasta lege incă nu s'a abrogatu prin alta mai noua. Dreptu aceea oratorele presinta urmatorul proiect de resolutiune : Ministeriul este insarcinat, in sensulu §-lui 55 alu art. de lege V. din 1848, ca cătu de currendu sè faca disputetii necessarie, pentru ca atâtă in confinile militari banatice, cătu si in cercu ciaicistilor sè se alega numerul de deputati, prescris in §. 5 alu mentiunatului art. de lege, si apoi acesti deputati alessi sè-si occupe locurile in camera inca in acesta sessiune. Pana atunci sè se amane desbaterea a supra proiect loru de lege de sub nrri 298, 299, 300 si 301. (Discursulu mai pre largu alu dlui Cosma lu vomu publică in nr. prossimu. Red.)

Danielu Irányi si Svetozaru Miletiu inca vorbesca contr'a proiectelor ministeriului si pentru proiectul de resolutiune prezentat de dlui Cosma, éra Col. Tisza si ministrul-presied. Szilávy plededia pentru proiectele ministeriului, cari se si accepta. [Atâtă din discursulu lui Tisza, cătu si alu lui Szilávy vomu publică unele passagie in nr. viitoru, candu va apparé integrul si discursulu dlui Cosm'a. Red.]

Se incepe apoi desbaterea speciale si cei din anul 11 paragrafi se primescu in siedint'a de asta-di fără modificatiune.

Siedint'a de la 13. Iuniu, 1873.

Siedint'a se deschide la 10 ore a.m. Dupa verificarea processului verbale se continua si inchiaia desbatterea speciale a supr'a proiectului de lege despre provincialisarea confinilor militari.

Cei mai multi paragrafi se primescu fara nici una modificatiune. Svetozaru Miletiu dep. nat. serbesca face emendamente la mai multi paragrafi din acestu proiectu in se combatutu fiindu acusi de ministrul presidinte, acusi de Trefort, ministrul cultelor, apoi de reportorele comissionii centrale, nu poate validă nici unul din emendamentele sale necessarie si juste facia de nisuntiele si tendintele magiarilor, fara osebire de partida.

Dupa acesta Szilávy, ministrul presedinte presinta art. de lege, sanctiunat de M. S. cu privire la conventiunile inchiaiate cu Muntenezugu despre reciproc'a estradarea criminalistilor.

Urmedea obiectul secundu alu ordinei de d. Augustu Pulzky, referintele, da ceteriori modificatiuni, ce camer'a boierilor a facutu la proiectul despre banc'a ung. de escomptu, si le recomenda spre primire. Dupa secură discussiune intre Ed. Horn, Schmausz si ministrul presied. camer'a accepta modificatiunile, facute de camer'a boierilor.

Dupa acesta siedint'a se inchiaia la 1 ora d.m.

Blașiu, 10. Juniu 1873.

Affaceri de ale Congressului tienutu in trebile scolarece in 1. 2 si 3. Juniu st. n. a. c. in Blasius. *)

In 1. Juniu celebrandu-se s. liturgia cu tota pomp'a pontificandu Pr. SSa Parintele

*) De si articolul (ce ni venisse de la una preastimata mana amica) publicat in Nr. tr.

Metropolitu la 11. ore in baseric'a cathedrala din locu fiindu de facia reprezentantii congressuali, Pr. SSA deschide siedint'a cu vorbire forte meduosa, adducandu inainte motiva si scopulu sublime allu acestei intruniri — intre altele si aceea, că in vre-o 6. rondu pana acum s'a incercat prin memorande indreptate către Ministeriu pentru a-i se concede tienerea unui congressu basericescu, ceea ce pana asta-di nu a potut essoperă **) mai incolo multumindu toturor reprezentantilor pentru bunavoiuti si promptitudinea, care o au manifestat cu acesta occassione infaciandu-se aci pentru a se consultă asupr'a affacerilor nostre scolastice, de mare importantia precum a modalitatii si a mediocelor necessarie si salutarie, ne aru fi de a urmari pentru sustienesa, promoverea si integritatea caracterului confessionual a scolelor nostre poporali, ca asiā sè nu devina preda ueltilor marsiave a le stranilor — prin ce limb'a nota aru capetă una lovitura de morte — totu odata cerendu de la reprezentanti, ca se-i prestedie totu potintiosulu loru ajutoru intru acesta affacere grea. Vorbirea Parintelui Metropolitu fu primita cu entuziasme strigarie de „sè traiésca!“ Dupa care Dlu Georgiu Baritiu, care desfasiura modulu precum si medilocele, cari ar' fi de a se urmări pentru crearea unui fundu scolasticu Archidiocesanu — pentru sustienerea scolelor confessionali in communele mai mici si care fu primita cu neintreruptu, „sè traiésca!“ indata Pr. S. Sa parintele metropolitu Vanci a subscrisse pre fie care anu 1,000 fl. v. a., ceea ce din partea intregei adunari fu salutata cu vine somne de recunoscinta, acclamationile nu mai voiau a incetă. — Assemenea au mai subscrisse sume frumose toti membrii congressului, obligandu-se a le solvi in fie care anu. — S'a facută passii cuvenintiosi, ca intelligentia de facia dimpreuna cu intrega Preotimea sè indemne cu tota tari'a cuventului, pre poporul pentru a face collecte cătu de frumose spre ajungerea nobilelui scopu — pentru fundul scolasticu archidiocesanu, cari suntu a se administră cu tota consciintia si accuratesti. — Congressulu s'a inchisu prin una cuventare forte petrunditoria a Dlu Dr. Gregoriu Silas, profesore la Universitatea din Clusiu, indreptata către Pr. SSA Parintele Metropolitu, in carea multumesc Pr. SSale pentru zelul ce desvolta intru inaintarea s. baserică si a natiunii sale, rograndu-lu, ca si de aci incolo se nu intrelasse a face passii cuvenintiosi, a conlucră precătu i va sta numai in potere pentru resuscitarea dreptelor vechie alle s. nostre baserică si a s. nostre natiuni, dupa care urandu toturor fericita ajungere pre la casele sale, adunarea se desfacu intre cordiale strigari : „sè traiésca!“

Gr. F. N.

Hossu, Gav. si Petru Mihali, Ale sandru Romanu, Jurea, la cari se potu allatură si altii. — Totu in siedint'a acesta s'a perlesu si unu programu cu privire la modalitatea, dupa care ar' fi de a se alege in viitorul congressu basericescu provincialu reprezentantii atâtă laici, cătu si clerici.

Mai in colo s'a decis a se compune statute pentru unu fondu de pensiuni, in favoarea invetigatorilor si salariulu docentilor se nu fie mai micu de 200 fl. v. a. S'a adoptat cu unanimitate principiul, că unde greco-catolicii nu suntu in stare de a redică scole de sine, in communele ammestecate, sè-si infinitie scole commune cu fratii gr. orientali. — (Acestu conclusu face onore congressului. R.) La propunerea Dlu Georgiu Baritiu, care desfasiura modulu precum si medilocele, cari ar' fi de a se urmări pentru crearea unui fundu scolasticu Archidiocesanu — pentru sustienerea scolelor confessionali in communele mai mici si care fu primita cu neintreruptu, „sè traiésca!“ indata Pr. S. Sa parintele metropolitu Vanci a subscrisse pre fie care anu 1,000 fl. v. a., ceea ce din partea intregei adunari fu salutata cu vine somne de recunoscinta, acclamationile nu mai voiau a incetă. — Assemenea au mai subscrisse sume frumose toti membrii congressului, obligandu-se a le solvi in fie care anu. — S'a facută passii cuvenintiosi, ca intelligentia de facia dimpreuna cu intrega Preotimea sè indemne cu tota tari'a cuventului, pre poporul pentru a face collecte cătu de frumose spre ajungerea nobilelui scopu — pentru fundul scolasticu archidiocesanu, cari suntu a se administră cu tota consciintia si accuratesti. — Congressulu s'a inchisu prin una cuventare forte petrunditoria a Dlu Dr. Gregoriu Silas, profesore la Universitatea din Clusiu, indreptata către Pr. SSA Parintele Metropolitu, in carea multumesc Pr. SSale pentru zelul ce desvolta intru inaintarea s. baserică si a natiunii sale, rograndu-lu, ca si de aci incolo se nu intrelasse a face passii cuvenintiosi, a conlucră precătu i va sta numai in potere pentru resuscitarea dreptelor vechie alle s. nostre baserică si a s. nostre natiuni, dupa care urandu toturor fericita ajungere pre la casele sale, adunarea se desfacu intre cordiale strigari : „sè traiésca!“

Inca in colo s'a decis a se compune statute pentru unu fondu de pensiuni, in favoarea invetigatorilor si salariulu docentilor se nu fie mai micu de 200 fl. v. a. S'a adoptat cu unanimitate principiul, că unde greco-catolicii nu suntu in stare de a redică scole de sine, in communele ammestecate, sè-si infinitie scole commune cu fratii gr. orientali. — (Acestu conclusu face onore congressului. R.) La propunerea Dlu Georgiu Baritiu, care desfasiura modulu precum si medilocele, cari ar' fi de a se urmări pentru crearea unui fundu scolasticu Archidiocesanu — pentru sustienerea scolelor confessionali in communele mai mici si care fu primita cu neintreruptu, „sè traiésca!“ indata Pr. S. Sa parintele metropolitu Vanci a subscrisse pre fie care anu 1,000 fl. v. a., ceea ce din partea intregei adunari fu salutata cu vine somne de recunoscinta, acclamationile nu mai voiau a incetă. — Assemenea au mai subscrisse sume frumose toti membrii congressului, obligandu-se a le solvi in fie care anu. — S'a facută passii cuvenintiosi, ca intelligentia de facia dimpreuna cu intrega Preotimea sè indemne cu tota tari'a cuventului, pre poporul pentru a face collecte cătu de frumose spre ajungerea nobilelui scopu — pentru fundul scolasticu archidiocesanu, cari suntu a se administră cu tota consciintia si accuratesti. — Congressulu s'a inchisu prin una cuventare forte petrunditoria a Dlu Dr. Gregoriu Silas, profesore la Universitatea din Clusiu, indreptata către Pr. SSA Parintele Metropolitu, in carea multumesc Pr. SSale pentru zelul ce desvolta intru inaintarea s. baserică si a natiunii sale, rograndu-lu, ca si de aci incolo se nu intrelasse a face passii cuvenintiosi, a conlucră precătu i va sta numai in potere pentru resuscitarea dreptelor vechie alle s. nostre baserică si a s. nostre natiuni, dupa care urandu toturor fericita ajungere pre la casele sale, adunarea se desfacu intre cordiale strigari : „sè traiésca!“

Inca in colo s'a decis a se compune statute pentru unu fondu de pensiuni, in favoarea invetigatorilor si salariulu docentilor se nu fie mai micu de 200 fl. v. a. S'a adoptat cu unanimitate principiul, că unde greco-catolicii nu suntu in stare de a redică scole de sine, in communele ammestecate, sè-si infinitie scole commune cu fratii gr. orientali. — (Acestu conclusu face onore congressului. R.) La propunerea Dlu Georgiu Baritiu, care desfasiura modulu precum si medilocele, cari ar' fi de a se urmări pentru crearea unui fundu scolasticu Archidiocesanu — pentru sustienerea scolelor confessionali in communele mai mici si care fu primita cu neintreruptu, „sè traiésca!“ indata Pr. S. Sa parintele metropolitu Vanci a subscrisse pre fie care anu 1,000 fl. v. a., ceea ce din partea intregei adunari fu salutata cu vine somne de recunoscinta, acclamationile nu mai voiau a incetă. — Assemenea au mai subscrisse sume frumose toti membrii congressului, obligandu-se a le solvi in fie care anu. — S'a facută passii cuvenintiosi, ca intelligentia de facia dimpreuna cu intrega Preotimea sè indemne cu tota tari'a cuventului, pre poporul pentru a face collecte cătu de frumose spre ajungerea nobilelui scopu — pentru fundul scolasticu archidiocesanu, cari suntu a se administră cu tota consciintia si accuratesti. — Congressulu s'a inchisu prin una cuventare forte petrunditoria a Dlu Dr. Gregoriu Silas, profesore la Universitatea din Clusiu, indreptata către Pr. SSA Parintele Metropolitu, in carea multumesc Pr. SSale pentru zelul ce desvolta intru inaintarea s. baserică si a natiunii sale, rograndu-lu, ca si de aci incolo se nu intrelasse a face passii cuvenintiosi, a conlucră precătu i va sta numai in potere pentru resuscitarea dreptelor vechie alle s. nostre baserică si a s. nostre natiuni, dupa care urandu toturor fericita ajungere pre la casele sale, adunarea se desfacu intre cordiale strigari : „sè traiésca!“

Inca in colo s'a decis a se compune statute pentru unu fondu de pensiuni, in favoarea invetigatorilor si salariulu docentilor se nu fie mai micu de 200 fl. v. a. S'a adoptat cu unanimitate principiul, că unde greco-catolicii nu suntu in stare de a redică scole de sine, in communele ammestecate, sè-si infinitie scole commune cu fratii gr. orientali. — (Acestu conclusu face onore congressului. R.) La propunerea Dlu Georgiu Baritiu, care desfasiura modulu precum si medilocele, cari ar' fi de a se urmări pentru crearea unui fundu scolasticu Archidiocesanu — pentru sustienerea scolelor confessionali in communele mai mici si care fu primita cu neintreruptu, „sè traiésca!“ indata Pr. S. Sa parintele metropolitu Vanci a subscrisse pre fie care anu 1,000 fl. v. a., ceea ce din partea intregei adunari fu salutata cu vine somne de recunoscinta, acclamationile nu mai voiau a incetă. — Assemenea au mai subscrisse sume frumose toti membrii congressului, obligandu-se a le solvi in fie care anu. — S'a facută passii cuvenintiosi, ca intelligentia de facia dimpreuna cu intrega Preotimea sè indemne cu tota tari'a cuventului, pre poporul pentru a face collecte cătu de frumose spre ajungerea nobilelui scopu — pentru fundul scolasticu archidiocesanu, cari suntu a se administră cu tota consciintia si accuratesti. — Congressulu s'a inchisu prin una cuventare forte petrunditoria a Dlu Dr. Gregoriu Silas, profesore la Universitatea din Clusiu, indreptata către Pr. SSA Parintele Metropolitu, in carea multumesc Pr. SSale pentru zelul ce desvolta intru inaintarea s. baserică si a natiunii sale, rograndu-lu, ca si de aci incolo se nu intrelasse a face passii cuvenintiosi, a conlucră precătu i va sta numai in potere pentru resuscitarea dreptelor vechie alle s. nostre baserică si a s. nostre natiuni, dupa care urandu toturor fericita ajungere pre la casele sale, adunarea se desfacu intre cordiale strigari : „sè traiésca!“

Inca in colo s'a decis a se compune statute pentru unu fondu de pensiuni, in favoarea invetigatorilor si salariulu docentilor se nu fie mai micu de 200 fl. v. a. S'a adoptat cu unanimitate principiul, că unde greco-catolicii nu suntu in stare de a redică scole de sine, in communele ammestecate, sè-si infinitie scole commune cu fratii gr. orientali. — (Acestu conclusu face onore congressului. R.) La propunerea Dlu Georgiu Baritiu, care desfasiura modulu precum si medilocele, cari ar' fi de a se urmări pentru crearea unui fundu scolasticu Archidiocesanu — pentru sustienerea scolelor confessionali in communele mai mici si care fu primita cu neintreruptu, „sè traiésca!“ indata Pr. S. Sa parintele metropolitu Vanci a subscrisse pre fie care anu 1,000 fl. v. a., ceea ce din partea intregei adunari fu salutata cu vine somne de recunoscinta, acclamationile nu mai voiau a incetă. — Assemenea au mai subscrisse sume frumose toti membrii congressului, obligandu-se a le solvi in fie care anu. — S'a facută passii cuvenintiosi, ca intelligentia de facia dimpreuna cu intrega Preotimea sè indemne cu tota tari'a cuventului, pre poporul pentru a face collecte cătu de frumose spre ajungerea nobilelui scopu — pentru fundul scolasticu archidiocesanu, cari suntu a se administră cu tota consciintia si accuratesti. — Congressulu s'a inchisu prin una cuventare forte petrunditoria a Dlu Dr. Gregoriu Silas, profesore la Universitatea din Clusiu, indreptata către Pr. SSA Parintele Metropolitu, in carea multumesc Pr. SSale pentru zelul ce desvolta intru inaintarea s. baserică si a natiunii sale, rograndu-lu, ca si de aci incolo se nu intrelasse a face passii cuvenintiosi, a conlucră precătu i va sta numai in potere pentru resuscitarea dreptelor vechie alle s. nostre baserică si a s. nostre natiuni, dupa care urandu toturor fericita ajungere pre la casele sale, adunarea se desfacu intre cordiale strigari : „sè traiésca!“

Inca in colo s'a decis a se compune statute pentru unu fondu de pensiuni, in favoarea invetigatorilor si salariulu docentilor se nu fie mai micu de 200 fl. v. a. S'a adoptat cu unanimitate principiul, că unde greco-catolicii nu suntu in stare de a redică scole de sine, in communele ammestecate, sè-si infinitie scole commune cu fratii gr. orientali. — (Acestu conclusu face onore congressului. R.) La propunerea Dlu Georgiu Baritiu, care desfasiura modulu precum si medilocele, cari ar' fi de a se urmări pentru crearea unui fundu scolasticu Archidiocesanu — pentru sustienerea scolelor confessionali in communele mai mici si care fu primita cu neintreruptu, „sè traiésca!“ indata Pr. S. Sa parintele metropolitu Vanci a subscrisse pre fie care anu 1,000 fl. v. a., ceea ce din partea intregei adunari fu salutata cu vine somne de recunoscinta, acclamationile nu mai voiau a incetă. — Assemenea au mai subscrisse sume frumose toti membrii congressului, obligandu-se a le solvi in fie care anu. — S'a facută passii cuvenintiosi, ca intelligentia de facia dimpreuna cu intrega Preotimea sè indemne cu tota tari'a cuventului, pre poporul pentru a face collecte cătu de frumose spre ajungerea nobilelui scopu — pentru fundul scolasticu archidiocesanu, cari suntu a se administră cu tota consciintia si accuratesti. — Congressulu s'a inchisu prin una cuventare forte petrunditoria a Dlu Dr. Gregoriu Silas, profesore la Universitatea din Clusiu, indreptata către Pr. SSA Parintele Metropolitu, in carea multumesc Pr. SSale pentru zelul ce desvolta intru inaintarea s. baserică si a natiunii sale, rograndu-lu, ca si de aci incolo se nu intrelasse a face passii cuvenintiosi, a conlucră precătu i va sta numai in potere pentru resuscitarea dreptelor vechie alle s. nostre baserică si a s. nostre natiuni, dupa care urandu toturor fericita ajungere pre la casele sale, adunarea se desfacu intre cordiale strigari : „sè traiésca!“

Inca in colo s'a decis a se compune statute pentru unu fondu de pensiuni, in favoarea invetigatorilor si salariulu docentilor se nu fie mai micu de 200 fl. v. a. S'a adoptat cu unanimitate principiul, că unde greco-catolicii nu suntu in stare de a redică scole de sine, in communele ammestecate, sè-si infinitie scole commune cu fratii gr. orientali. — (Acestu conclusu face onore congressului. R.) La propunerea Dlu Georgiu Baritiu, care desfasiura modulu precum si medilocele, cari ar' fi de a se urmări pentru crearea unui fundu scolasticu Archidiocesanu — pentru sustienerea scolelor confessionali in communele mai mici si care fu primita cu neintreruptu, „sè traiésca!“ indata Pr. S. Sa parintele metropolitu Vanci a subscrisse pre fie care anu 1,000 fl. v. a., ceea ce din partea intregei adunari fu salutata cu vine somne de recunoscinta, acclamationile nu mai voiau a incetă. — Assemenea au mai subscrisse sume frumose toti membrii congressului, obligandu-se a le solvi in fie care anu. — S'a facută passii cuvenintiosi, ca intelligentia de facia dimpreuna cu intrega Preotimea sè indemne cu tota tari'a cuventului, pre poporul pentru a face collecte cătu de frumose spre ajungerea nobilelui scopu — pentru fundul scolasticu archidiocesanu, cari suntu a se administră cu tota consciintia si accuratesti. — Congressulu s'a inchisu prin una cuventare forte petrunditoria a Dlu Dr. Gregoriu Silas, profesore la Universitatea din Clusiu, indreptata către Pr. SSA Parintele Metropolitu, in carea multumesc Pr. SSale pentru zelul ce desvolta intru inaintarea s. baserică si a natiunii sale, rograndu-lu, ca si de aci incolo se nu intrelasse a face passii cuvenintiosi, a conlucră precătu i va sta numai in potere pentru resuscitarea dreptelor vechie alle s. nostre baserică si a s. nostre natiuni, dupa care urandu toturor fericita ajungere

calleloriele sale continentali si transoceaneice
lu facu unu personagiu prea distinsu, essemene si D. locunente Dragicevici. Ceea ce, — a fara de aceste calitati frumose alle datorii officiari rom. — ne suprinse cu placere, este rar'a modestia si inaltul loru patriotismu. — Vineri spre sambata la 12 ore la mediul noptii „Stefanu cel mare“ pleca la valle catra casa unde lu urmarescu urarile si dorulu nostru.

** (Numire). Dr. Petru Cosmunti a assessoru la scaunul orfanale din districtul Cetati-de-petra, este numitul Translator romanescu la tabl'a reg. judic. din Pest'a. — D. ministru allu justitiei prin asta innovatiune vre se face superflua aplicarea si resp. numirea de concipisti rom. la curtile judec. mai innalte alle tierrei si prin urmare a se inflaturi in viitoru si prea pucinii judecatori rom. ce se mai affla pre la acelle curti jud. — Daca advocatii rom. nu lucra in limb'a rom. si astfelu judecatorie inca nu sunt silite a pertracta nemica in limb'a rom. urmarea fresca are se fia ca ministeriul va avea bunu pretestu spre plinirea ferbinte salu dorintie d'a nu mai fi filiu (ca ce de buna voia nu face) se numesca romani neci la judecatorie precum nu mai numesce la administrationea pol. si spre a inflaturi cu incetul unu cate unu si pre cei pucini ce se mai affla ici colo in functiuni. Mai avem inca una observatiune si acesta este ca D. P. Cosmunti a aspiratu la unu postu fara vre una insemetate de unde naintarea i va fi, daca nu impossibile, in tota intemplarea inse forte ingreunata, din cause usioru de priceputu, vediendu tendintia stapanilor, nu scimu pentru ce au parasit postulu, de preferita, la care l'a chiamatu incredere districtualilor; in fine D. Petru C. ne fiindu tare in cunoscinta literaria si scientifica a limbei romane se ni permitta a exprima dorintia ca se staruesca a supliti in asta privintia, celle necessarie, ceea ce speram va si face.

** (Instructiunea poporului) D'in reportul officiale allu inspectorului supr. scol. despre starea invietiamentului din etate folosito in anul 1871/2 etragemu urmatorie date: Obligati d'a cerceta scol'a sunt 19,755 copii, si anume 8360 romanii gr. cat. 5739 rom. gr. or. 3722 calvini, 1067 luterani, 755 rom. cat. 55 unitari si 59 judani. Inse d'intro acestia au frequentat scol'a numai 6092 rom. gr. cat. 1972 rom. gr. ori. 3305 calvini, 1045 lutherani, 566 rom. cat. 55 unitari si 55 judani; despre cesti din urma, din neci asta-di nu potu fi autentice. Deci dupa natiune au cercetatu scol'a 8067 Romani, 3026 unguri si 1099 germani. Scole sunt 287 confesiunale 1 comunale; 190 romanesci, 87 ung. 11 Germ.

Pedecele principale alle desvoltatiunii invietiamentului poporului sunt: Lips'a convictionii in poporu despre necesitatea invietiamentului, si immens'a lipsa a poterilor instrutorie qualificate. Leaf'a docentilor este 400 fi. massimulu, si 10 fl. minimulu. Deci sprigintire, desceptare si incurajare este neincunguratu de lipsa din tote poterile si din tote partile.

** (Pr. S. S. Par. si Metr. Andreiul bar. Siagun'a) Scirile sosite aici despre starea sanatati betranului Metrop. sunt neodichitorie, este temere ca vietita multu meritatului archiereu ar fi tare periclitata, — de ce inse D. Petru C. — si astfelui unii barbati rom. destinsi de aici se consultara alalta eri a supr'a celor de facutu in casu de vacantia a scaunului metr. de ora ce statulu org. nu prevede catu numai cu privire la scaunele eppali.

** (Cercetarea essibitiei interne de Vienn'a in luna lui Mai) n'au fostu precum se acceptasse; numai 581,235 dd cercetatori avu si din acestia inca numai 295,093 persone au platit tassa de intrare, cello latte avea billete libere. Pucine aspecte sunt d'a se reincassatelle 15 milione spesate cu essibitie, ba neci diametate din spese nu se va intorce. — La prim'a essibitie temporaria de vite s'addussera pana in 2 Juniu, a. c. 2200 capete si anume 292 vacce, 144 vitie, 193 boi, 198 tauri, 938 ou, 207 berbeci, 154 porci, 10

capre, 1 tiapu. Totu aceste vite s'a transportat pre 374 carra (vagone).

** (Legge elect.) Dep. Julius Schwarz va presentat acusi in camera unu proiectu de lege elect. lucratu de dsa. Proiectul consiste din 84. §. d'farile scriu ca proiectul ar fi perfectu, nu ni spunu inse luatul-a D. J. Sch. vre una lege elect. essiente in Europa de base, sau ca au compilat d'in mai multe, modificandu dupa vederile dsalle?

** (Programma Essamenului de music'a vocale si instrumentale) ce junimea studiosa din Blasius va trece la 15 Juniu a. c.

1. Invocarea spiritului santu prin corulu gimnasiale.

2. „Visul“ opera de M. Verdi, esecutata de music'a instrumentală.

3. „Annelulu pretinuitu“ poesia de V. Alessandri, cantata de corulu gimnasiale.

4. „Cantele lui Balintu“ de M. Cozaci, esecutata de music'a instrumentală.

5. „Abrudianu“ de M. Cozaci, esecutata de music'a instrumentală a tenerilor normali.

6. „Una melodia a Montanistilor“ de M. Cozaci, esecutata solo pre violina de P. Togeanu st. de a V-a cl. gimnas. cu accompagnamentu.

7. „Nabucodonosor“ opera esecutata solo ore violina de Aureliu Böhm, stud. de a II. cl. gimnas.

8. „Lucia“ opera esecutata solo de T. Filipu sc. de IV cl. norm.

9. „Ardeleana“ de S. Perianu esecutata solo de J. Eminescu sc. de a IV cl.

10. „Ciobanul“ esecutata pre viol. de A. Ciacianu sc. de a IV cl. norm.

11. „Polca mazuru“ de M. Cozaci esecutata de mus. instr.

12. „Paserica marei“ de V. Alessandri, cantata de corulu gimnasiale.

13. „Polca rom.“ de M. Cozaci esecutata de mus. instr.

14. Esercitie diverse pre violina.

15. „Componere“ dupa diverse tacturi de N. Cruciun pedagogu an. II.

16. „Esercitie diverse“ a) „Varzatiunea“ compusa de M. Cozaci esec. pr. A. Böhm, b) „Esercitie in scrisu si cantatu“ de mai multi.

17. „Piesa frumosa rom.“ scrisa cu note de M. Cozaci si citita de J. Marele, ped. an. I.

18. Mersulu unirei esec. de mus. instrumentală a junimei studios.

** (L'cestionea Fagarasi) In urma informatiunilor, ce fostu capitani supremi allu distr. Fagarasi, D. L. Tomasiu, a tramsis ministru de interne ung. despre ultim'a siedintia straordinaria a congregatiunii distr. adeca despre resoluta si consci portare a barbatilor romani din reprezentanti'a distr. D. ministru de interne c. Szapári, a tramsis eu dat'a 3 Juniu reprezentatiunii distr. unu advereratu ucasu ungurescu constitutiunale, plinu de amenintarielle cele mai constiunale si intr'unu tonu si spiretu si mai constitutiunale, si mai ungurescu. In nr. venit. vomu reproduce acestu ucasu consti. ung.

Itali'a. Conventiunea unei alianti germano-latine, despre ce sau facutu atatea amintiri si combinatiuni, asta-di, mai alesu de la caderea lui Thiers in Francia se poate considera inchisita. Ecce ce se serie din Berlinu unui diuariu germanu din Pest'a: „Unu evenimentu de mare insemetate, acceptat de multu tempu s'a plinitu; scirile sosite din Rom'a inca constata acesta. Conventiunea de alianta intre imperiul germanu si intre Itali'a sa inchisita. Dupa ce partid'a drepta din Adunarea nat. se consolidasse, si dupa ce dupa trantirea lui Thiers tendintia d'a conduce statulu in directiune conservatorie areta totu mai tare, guvernul italiano, temendum-se ca legitimistii francesi era voru resuscitat veleitatile clericale, a inceputu pacturile cu Berlinulu,

pentru a stabili ore-si cari intellegeri, la casuri anumite, intre guvernul italiano si germanu. Ceea ce prin unu incidente tare favoritoru a succescu si este deplinu.

Dupa informatiunile din Italia alle unor diuarie, deputatii din camer'a italiana sunt forte cuprinsi de indiferentismu si apathia, ca-ci altu-ce nu

pote fi caus'a de absenția de la sedintele camerei, neci saracina, neci lipsa de diurne, neci alte favoruri. Deputatul italiano poate callecori gratuitu in Italia pre ori si care naia seau calle ferata italiana; epistole, brosuri, adresate loru sunt libere de portulu postale; astfelu in catu tote aceste favoruri facu mai multu ca diurnele de 5 seau 10 fl. ce capeta deputatii din Ostrunguri. Tote diuariele officiale, officiose si independente sunt indigneate asupr'a acestei apathie a deputatilor respectivi, inse tote sunt in desiertu pana acum'a. Nu mai pucinu de catu 17 proiecte de legi desbattute accepta probarea definitiva. D. Petru C. nu merge mai bine.

Imperat'sa russesca, dupa ce petrecu duoe lune intregi in Italia in 7 Juniu pleca din Italia spre Bernu, Stuttgart, Vienn'a. Se aude ca imperat'sa russesca aru fi datu se se imparta intre miserii din Rom'a, si intre cei, cari au rogatu-o de ajutoriu summa considerabila de 16,000 franci.

In 8 Juniu se transportara remasitiele pamentesci alle lui Urbano Rattazzi la gara callei ferrate spre a fi dusse la Alessandri'sa loculu seu natale. La conductul funerale assista multime nespresa de omeni; sacerdul urmara gard'a nationala, prefectul, toti oficerii casei regale, generari, deputati, senatori s. a. Langa sacerdul mergeau si tieneau verburile velului de dolu principale de corona Humbertu, ministrul Visconti Venosta, Marcisulu Torreara, presied. senat. generariul Menabrea ministrul Castagnola si Biancheri, presied. camerei italiane. La gara constele Pianciani, sindicul romanu, apoi sindicul Alessandri si radicalul deputat Crispi tenua discursuri. In Alessandri'sa se va redică monumentul marului defunct, spre care scopu principale Savoia-Carignano a contribuitu 500 Lire.

Germania. Obiectul principale, de care camer'a Prusiei se occupa mai cu seamă, este proiectul de lege despre pressa. In 11 Juniu sa suscep tu continuarea desbatterii a supr'a proiectului de lege despre pressa allu lui Biedermanu, pentru ca proiectul, prezentat de guvernul prusescu, absolutu n'are baza pentru desbattere cu resultate indestulitorie, de si proiectul guvernului este conformu vointei si intentiunilor lui Bismark. Este curiosu a sci, cum se va portă partid'a nationala-liberala facia de acestu passu absolutistescu a maestrului si domnului ei.

Curiositatea cu atatu este mai mare, eu catu asta-di se vede claru, ca Asia numita politica nationala a D. Bismarcku nimicu n'are a face cu liberalismulu, si ca Bismarcku numai pentru aceea combatte Ultramontanismulu, pentru ca numai principiul infalibilisti

tati absolutilor de statu se pot inflori si a se intari.

In 10 Juniu ser'a redactorii din Berlina tienura adunare, in care s'au consultat despre passii si measurele ce au se faca si se iea facia de intențiile guvernului prusescu in affacerile de pressa.

Unele diuarie nu sunt indestulite cu portarea Siahului (domnitorul Persiei). Elle dicu ca acestu potentatasiaticu aru fi fostu cu deosebita atentie numai pentru acei principi si casei imperiale, cari prin fapte istorice s'au aventat la renume si marire; era pre cei-lalti din sange maiestatecu n'a prea gugulit.

Sciri electrice,

Vien'a, 13. Juniu. Diuariul „N. F. Presse“ annuncia, ca ministrul de finanțe primi eri pre bancari si representantii banci loru, ca i-a provocat a-i comunică propunerele a căroru ajutorare seau esecutare o așteptă de la guvernu.

Consultatiunile pentru fusionarea unui nou meru mai mare de bance, in frunte cu banci italiana-austriaca, s'au inchisit eri.

Fusiunsrea acestei gruppe de bance este assecurata; proiectul de statute, se dice, fi degiat statoritu. Numele nouei societati va fi „Societate de discontu austriaca“ si va avea capitalu de actie de 40 milioane fl.

Vien'a, 13. Juniu. Burs'a sufferisse asta-di forte prin scirile despre noile fântâne de bance. Eri si asta-di bancari tienea conferentie la ministrul de finanțe.

Beldradu, 13. Juniu. Diuariul „Jedinstvo“ annuncia, ca guvernul a acceptat operatul comisunii callii ferrate, si la prezintat consiliul de statu. In cea mai aproape siedintă a consiliorilor — va decide definitiv a supr'a acestei afaceri.

Paris, 14. Juniu. Afirmațiunea unui diuariu, ca Broglie aru fi emis un cercular diplomatic confidential, se dămintiesc din parte bine informata.

Madrid, 14. Juniu. Miro, noulu ministru de externe, amicu lui Castelariu, dichiară, ca va urma totu aceea-si politica va documenta prin fapte ca republika ispana este elementul ordinei, alla pacii in asa si in lantru.

Invitatii.

Comitetul arrangerioru pentru primirea membrilor Asociatiunii transilvane pentru literatură si cultură poporului romanu invita prezentatorii de a participa la adunare generale a associatiunii, tienenda 11. Augustu 1873. in Dev'a se binevoiesca a se insinua pana la finea lui Juliu a. c. la subscrissulu.

Cu privire la restrangerea localilor insinuarea este necessara si spre a se poté satisface cerintele de incortelare.

Dev'a 6 Juniu, 1870.

Presedintele comitetului arrangerioru Antoniu Schiavu,

5% metall.	70.25	Londra	108
Imprum. nat.	73.80	Argintu	107.75
Sorti d'in 1860	102.50	Galbenu	5.11
Act. de banca	942.—	Napoleond'or	8.74
Act. inst. creu.	321.35		

Propriet, edit. si red. responsabil: ALESSANDRU ROMAN

nea resolutiune, se spune inse ca de siguru ca ea essiste.

Se mai spune era-si ca de siguru, ca episcopii suffragani de la Oradea-Mare si Logosiu aru fi fostu pana acilea cu trupu cu suffletu in contr'a infintarii de congressu provincial amestecatu, dara dupa ce au vediutu, ca mirenii (secularii) gr. catholici nu se aduna nicairi pre lume cu scopu de a sparge beseric'a si capetele preotilor — s'au induplicate si Prea Santele loru si s'au invocit u una conditiune, despre care se tinea consiliu prealabile.

Prea Santele loru si-temu veniturile in adeveru considerabili (90 milii pre annu?) ce se dau acelor diecese din fondul religionar allu romano-catholicilor din Ungaria. Atatul e totu? Apoi acesta nu ar fi vre-o difficultate seriosa, acesta ar fi bala cu leacu. Dara pana un'a alta Prea Santele loru se mai cugete inca si la eventualitatea, ca episcopatul Ungariei nu va scapá de secularisare. Ungaria se inneca totu mai afundu in detorie, ce se mai zalogesca? Au mai remas averile basericesc; archiereilor si calugarilor li se voru face plati, salarii, lefi, ca la toti functionari statului, ca in Francia, ca in Belgia, in Italia, chiaru ca in unele provincie alle Cislaitaniei, era mai de currendu in Romani'a si in Ispania. Atunci apoi cine se mai implinesca celle-lalte lipse alle berericie?

— O — O .

Allu duoilea ucasu catra reprezentanta districtulu Fagarasiu.

Dieu nu mai e gluma! Dlu conte Szapary, ministru ungurescu de interne, si-a esfatu din fire, adeca din flegma, si acum scupa focu si voma veniri. Si a supr'a cui si-a indreptat dlu ministru sagetele furiei sale? Cine este acea victimă de compatimitu, sea u mai bine de invidiatu, carea s'a facut demna de innalt'a furia a dlui conte-ministr?

Daca n'am fi respuncu la aceste intrebări prin titlul de mai susu, pot ca onorab. cetitori aru fi allunecatii a crede, ca dlu ministru s'a infuriat a supr'a Romanilor Hatiegani, fiindu ca n'au impedececat reessirea de depusat a lui Lónyay, fiului; seau dora chiaru a supr'a deputatului „eu r evers a l u“ din comitatul Clusiu si a celui cu procedura neexplicabile si abia qualificabile din districtul Nasaudului, cari ambi despreteiindu voint'a natuinala, s'au ruptu de catra corpulu nationalu romanu plinindu voint'a adversarilor nostri politici, a iniinicilor nostri seculari, au intrat in edita din Pest'a si prin acesta in castrele acestoru-a. Dar nu, iubiti cetitori, nu. Furi'a dlu ministru nu este de aceasta natura; din contra, dsa si-versa necasulu si veninulu a supr'a Fagarasianilor, cari nu voiescu si representanti in dieta din Pest'a. Ce e dreptu, officiali lipsiti de semtiu, de conscientia si convictiuni, adeca creaturele corupte, cari facu tote la poruncela, au amagiti si pre bietulu poporu ignorantu si, dupa ce au saracitu si au affundat in detorie pana in grumadi, pre coconii MÁday si Teleky i-au tramsu la dieta de Pest'a; dar ce folosu, ca ci representanti districtului dechiara inaintea guvernului si a lumei, ca totu ce s'a facut se considera numai de unu efflussu allu pressiunii si allu corruptiunii, prin cari immorale mediulocu inse, districtulu Fagarasiu nu voiesce a fi representat nici chiaru in dieta pestana, cu tote ca acesta, in mare parte, nu este de catu unu conglomerat de mameci, scosi din urnele electoralni prin pressiune, sila si coruptiune ne-mai audita. Si pot ca unu protestu seau una declaratiune de acesta natura totu n'ar fi fostu inca destullu de ponderosa spe a aprinde mania con-

telui-ministr, inse Fagarasianii, ca romani adeverati, nu protestara numai contr'a pressiunii si a corruptiunii, contr'a acestoru marsiave mediulocu constitutionali unguresci introdusse din officiu pentru alegerile dietali, ci protestul loru solennu este indreptat mai vertosu contr'a consecintelor de dreptu, ce s'aru poté trage din rezultatulu alegerilor u efeptuite la Fagarasiu, de-ora ce Romanii din Transsilvania nu voru se recunoscua uniuene cu Ungaria, si prin urmare nici dreptulu ce si-lu arroga diet'a de Pest'a, d'a aduce legi obligatorie si pentru Ardealu.

Aici sunt deci d'a se caută si afflă dorerile dlu Szapary; acesta este matragun'a carea dsa si cei de soiul dsalle nu o potu mistui, fara a nu li se revoltă pana si creerii din capu. Si cumca dlu ministru ung. de interne este tare alterat si catranit a supr'a Fagarasianilor, se pot vedé si constată din ucasulu urmatoriu, adresat catra reprezentanti districtului Fagarasiu:

Cu ordenatiunea mea de la 28 Aprilie a. c. nr. 15,168 am voit u se dau occasiune districtului, ca se veda, ca terrenulu, pre care s'a pusu congregatiunea districtuale, tienuta in 8 si 9 Aprilie, atatul cu privire la cestiu-nea reprezentarii in corpulu legislativu, catu si in privint'a sigilelor municipali, — nu este legalu si ca, prin urmare, pre acestu terenu nici nu se pot tiené; am voit u se dau occasiune districtului, ca amesuratu detorintei salle se-si repare insu-si illegalitatea commissa, si adeca se o repare prin aceea, ca ieactu si dà ascultare ordenatiunii melle. carea nimici si nullifică acelle concluse nelegale. Cu parere de reu trebuie inse se afflu din reportele fostului capitul supremu L. Tamasiu, ca adeca municipiul nu si-a implinitu acesta detorintia; de-ora ce congregatiunea convocata pre 6 Maiu cu scopu d'a luá actu despre ordenatiunea mea mai susu amentita, in urma scandalului publicu provocatu prin agitarea unor membre ai ei, inca mai nainte d'a luá vre-unu conclusu in acesta privint'a, s'au disolvutu fara nici unu rezultat.

Dupa cele instrute aici, impunu a districtului detorinti, ca neamenutu si fara nici una contradictiune se esecute ordenatiunea mea mai susu mentiunata, si totu-odata i attragu attentionea a supr'a impregurarii, ca la casa de noua resistintia voiu procură respectu pentru ordenatiunea mea prin applicarea unor mesure exceptiunale; cu privire la acesta eventualitate, pre basea §-lui 54 art. de lege XLII din 1870 provedu provisoriu pre capitulului supremu allu districtului cu potere exceptiunala.

Adducandu aceste la cunoscintia districtului spre a se tiené de elle, observu totodata, ca la congregatiunea prossima, asara de installarea nou numitului comite supremu in officiu seu, i a a i n t e de a se publica si luá actu despre ordenatiunea mea dessu memorata, nu este iertat a se pertracta nici unu altu obiectu.

In fine am se reprobu si attitudinea fiscalului districtual, care, cu tote ca in sensulu §-lui 60 allu legei susu citate avea se veghodie ca legea se respecte, a neglijat a-si implenit detorinti facia cu membrii culpabili ai congregatiunii, cari au lucrat la zadarnicirea si impedecearea resultatalui salutaru; dorescu deci, ca pre venitoriu se fia indrumatu intr'acolo, ca de cate ori voru obveni casuri de amesene natura, se-si tienă de detorintia oficiala, a satisfacă chiamarii sale in acesta privint'a; la din contra se fia trasu la aspră respondere.

De sine se intellege, ca municipiul i stă in voia libera, ca — pre basea §-lui 56 art. de lege 42 din 1870, — se petitunie de la dieta, daca cum-va s'ar semti vatematu prin acesta procedura; dara si acesta se va poté numai in sensulu §-lui 16 allu mentionatei legi, dupa neconditionat a esecutare a acestei ordenatiuni. — Budapest'a, in 3 Iuniu 1873.

Amu publicatu acestu ucasu in tregu cuprinsulu seu, pentru ca onorab. cetitori se aiba occasiune d'a vedé una modellu de actu constitutionalu unguresc. Nici unu cuventu n'am subtras-

su, pentru ca din incepalu si pana in fine oper'a acesta a dlu Szapary nu contine de catu ammenintari si intimidari. Se vede ca dlu ministru este cam incrediut si inchipuitu in fortiele si poterea sa, pentru aceea si-a perdutu pacient'a asié currendu; se nu creda inse ca cei ce lupta pentru dreptu si dreptate, pentru egalitate si ecuitate inca si-voru perde pacient'a totu asié currendu ca si d-sa; ei voru sci severă in lupta, pentru ca caus'a e santa. Dlu conte-ministru ammenintia cu fortia bruta, cu potere armata; se-i fia de bine, ca ci daca cestiu-nea s'a pusu astfelui, apoi noi inca nu-i dorim alt'a, de catu ca se dăe catu mai currendu occasiune spre a-si arretă poterea, dar totu-odata i attragemu attentionea si a supr'a consecintelor, ce pot se aiba unu amesene passu; d'intr'o scanteia mica se nasce incendiul mare; cu pusc'a cu cocosiulu trassu si cu saget'a de pre arcu intinsu nu este bine a se jocă. Daca capriciul unui guvernatoriu ingansatul n'ar fi mersu pana intru a fortia pre parinte se puse sau sagetedie marulu de pre capulu fiului seu, pot ca Elvețianii pana in d'u de asta-di aru fi impilati. Evenimentele se repetesc de si pot in alte forme; asta-di pot ca fiu va fi provocat si fortiatu a puscă marulu de pre capulu parintelui.

Ce se va mai intemplă, vomu vedé. Dupa probele de pana acum, reprezentanti districtului Fagarasiu se pare a fi resoluta a persiste pana la fine pre langa conclusele salle; dar in fine ori si ce s'ar resolvi a face, se faca asié, ca se nu-si dee insa-si lovitura de morte; se scie, ca intreg'a România de dincce de Carpati si-a atentit oochii a supr'a Fagarasiului. Numai de un'a i rogamu pre fratii de la Fagarasiu: de catu se vina a se plange la dieta din Pest'a precum i consiliu ministrului, mai bine se se planga la siacul Persiei, care petrece acum pre la noi prin civilisat' Europa. m. r. c.

Teutisienii*).

La vaierarea Teutisienilor, publicata in pretiuita foia „Federatiunea“ Nr. 38. an. c. am de a observa urmatorie:

§-lu 29 din patent'a urbariale din annulu 1854 dice: „Viniele de costa si gradin'a remanu si de aci inainte, in man'a possessorilor celloru de acum, si trece in deplin'a loru proprietate.“

„Intru acesta se va caută, daca servitibile urbariali s'au implinitu preste totu pentru intrega possessiunea urbariale intellegandu intrinsa si viniele, au daca pentru vinie au fostu stipulata intre domnii de mai nainte si fostilor coloni alta restatiune speciale.“

In casulu d'antaiu dara desdaunarea ce se cade fostilor domni pentru vinie, se va demesură dupa dispusetiunile §. 12, din acesta patenta, adeca se va da d'in mediulocle tierrei.

In casulu allu doile, adeca daca pentru vinie au fostu stipulate prestatii speciale, atunci acelle sunt resumperăre prin fostilor coloni dupa §. 24, totu din supr'a citat'a patenta.

Teutisienii dicou, ca visele si gradinele loru nu jecu pre locu de curte, adeca locu allodialu, ci elle sunt locuri colonicale.

Daca asta affirmare e adeverata, atunci visele si gradinele loru s'au verificate prin fost'a comisiune urbariale ca locuri urbariali, si desdaunarea pentru d'insel'e pot se si radicatu prin domnulu terrestre br. Vesselényi in complexu cu desdaunarea agriloru si featielor urbariali.

Vine acum a intrebarea, ca ore Te-

utisienii inainte de a trage cruce spaim'a baionetelor gindarmilor, cutu-ai ei intrebare la directiunea Tisilvana a fondul desdaunarei de moment, care in presentu se affla in B'da langa ministeriul de interne unu despartimentu separat? ca or. b. Vesselényi primiu au desdaunare pentru locurile de casa, gradina si vii si daca au primitu, atunci ei era se vati, b. Vesselényi nimicu nu pot preindemne de la fostii iobagi pentru vii gradine; era daca nu au primit adeca daca viile nu s'au verificate locuri urbariale, atunci au trebuit se-i improceseze in terminulu prescris, intemplatu-s'au acesta? daca s'au intemplatu, atunci tribunalulu urbariale trebue se constateze sum rescumperare viilor in intielussu §. 24, punctu b. era nu b. Vesselényi altul.

Faca dara Teutisienii la susu citta directiune (in limb'a romana, sunt acolo si romani, fara timbru stampa) nu trebue se platesca nebani de posta, urmatoriu supplica:

Inclita Directiune!

Avemu onoreu cu tota stim'a a ve ro se bine voiti a ni face cunoscute, verificate s'au gradinele si viile noastre din comun Teutisiu (Kékes Nyárló) ca locuri colonicale si datu-s'au pentru d'insel'e lui bar. Vesselényi desdaunare, sau ba? — urmeza, dati subscriptiunile fostilor iobagi.)

N. B. Pre epistola se scrie „in affectu in causa) urbariale.“ (porto e liberu).

Acesta prassa o recomandu altoru-a, era mai cu sama acelor cari au in foile (colele) loru de proprietate, adeca foile catastrale, locuri de pasiune si padure inscrise.

Pentru aceste locuri domnii teretri au pretinsu de la regimul desdaunare afirmandu, cumea acestea sunt locuri colonicale, precum asié si este desdaunarea dara s'au datu verificate du-se acelle prin comisiunile competente ca locuri colonicale.

Acum se bage bine de same foii iobagi, sau in locul acestoru-a in verendii preuti ori antistiu (primarii) comunale a caror detoria onora este a grigii de popor a caror printi suffletesc sunt si d'in a caror sudore se nutrescu, ca cu ocazie segregarei pasciunilor si padurilor se nu fia bietii tieranni escontentati locurile loru proprii, cari sau de daunatu prin regimul din mediulocle tierrei, ori ca se fia plane lipsiti si acelle.

Ore aceste locuri in cartile fundarie cum s'au inseris, vigilat'au aci cu ochi de Argu, cei chiamati spacet'?

Bage sama onorab. preuti, ca locu dà prescur'a, avere de locu, a vietia; d'in lips'a de locu nasce sci vi'a, d'in acesta perirea, grigesca de turma loru cea cuventatoria, da nesciutoria de carte.

Lumea e violena, nu Teutisieni sunt cei d'antai, caror-a li s'a facut nedreptate, mai au ei soci in comitatulu Dabacei si allu Clusiu. asemenea casuri s'au intemplatu si altii.

Mi-a venit inainte casuri, unde banii de desdaunare s'au redicatu, multi d'entre coloni totu-si au fost obligati la robota, altii au fostu de poiat de totu de proprietate, totu dupa primirea desdaunarei, ba mi-a venit unu casu inainte, unde fildurosu de proprietate, a preinsu, ca locurile fostului si u iobagi ju metate sunt colonicale, jumetate allodiale, adeca care frustu de locu jumetate colonicale, jumetate allodiale, care pretensiune aburda si impertinente oppunedusse bietulu iobagi au fostu incarcerata.

Inca un'a recomandu! si mai cu sama tierranilor d'in partile munteni de foile catastrale fa-

*) Acestu articlu, ce tratadia despre una cestiu-ne vitale pentru poporul nostru tieruanu, lu recomandam osebiti atentuni a cettitorilor nostri.

Red.

cute sub absoluțismu grigesca ca de ochii din capu, că cutoare cale sunt defectuoase le voru prinde bine in multe casuri, cari nu se prevedeu.

Defectul acestor foie se poate emenda, cu ocazia introducerii catastrului stabilu, care inca e la usia, essindu fia-sce care proprietariu de pamentu afara la locul seu, candu acelle se voru mesură, astă de nu voru face, era i va frige pesatulu, precum i-a faptu cu introducerea catastrului provisoriu in anul 1851—1854, platindu tempu indelungat dările (porfia) pentru locuri straine.

Essiti dara d'in trandavenia si nesare, fiti laboriosi frati tierrani, si parasiti beutur'a, că de nu, sè sciti că nu va trece multu tempu si era veti devini iobagi, mai subjugati ca pana la 1848. Atunci ati facut 2—3 dille in septemana pentru una mosă de 30—40 de jugere, acumu veti face pentru unu locutoru de cucurudia de o di duo de plugu—tienendu lu si acestu-a pre langa contractu si numai pana i va placé domnului de paventu. Am densus!

Unu iubitoriu de poporu, d'in comitatulu Dabacei.

Camer'a representantilor Ungariei.

Siedint'a de la 14 Iuniu 1873.

Siedint'a se deschide la 10 ore a. m. Dupa verificarea procesului verbale d'in siedint'a tr. presedintele Bitto, comunica camerei, una telegrama, subscrisa de primariu si magistrul comunităti Panciov'a prin care reprezentant'a opidana, cere că proiectele de legi, referitorie la organizarea confinilor milit. provincialitate, se nu se desbatta fara concursul reprezentantilor granitierilor si protesta contra ori carui conclusu ce camera aru adduce in aceasta privintia, fara concursul deputatilor granitierilor.

Colomanu Tis'a propune a se desconsidera totul astfel de telegrame si a se arunca ca nesce harthie de neci una treaba.

Svetozaru Mileticu apara cu tota solutiunea dorint'a Panciovilor si affirmea de repetate ori, că procedura camerei in asta privintia inca a fostu si este de totu constitutiunale. Dupa ce Csanády, Simony, si oppusitionii mai vorbesu contra lui Mileticu, presedintele Bitto enunciua a supr'a telegramei conclusulu in intellesulu cuvinte-ru lui Tis'a.

Dupa aceea se presinta mai multe petiuni si se facu unele interpellatiuni, intre carei deputat. croat Brliciu interpelledia in im'ba croata pre ministr. pres. in priu'ta padurilor d'in confiu. milit. si se schiara apoi in catusa va indestulit u resu'nsulu Ministrului.

In fine, la rogarea ministrului de finanțe Lukápoly, camer'a se inviesce cu amenarea obatterei a supr'a bancii de escomptu ung. cu aceasta siedint'a se redice.

Siedint'a de la 16. Iuniu, 1873.

V.-presed. Bánó deschide siedint'a la 10 a. m. Dupa verificarea procesului verbale la sied. tr. se ieu in desbatttere proiectele legi presintate in privint'a modificatiunii art. 41 d'in 1868, ce suna despre eserțile honvedilor in tempu de vera. Dupa discussiune, la care au participatu Szemere, ministr. de honvedi, Hollán, Zsedényi primește proiectul, comisiunii centrale. In aceasta sied. se inchiaia la 12 ore a. m.

Discursulu.

Deputatul Parteniu Cosm'a, rostitu camer'a Ungariei la 11 Iuniu n. c. cu iniția dezbatterii proiectelor de lege printru provincialisarea confinilor militari.

On. Camera! Decum-va au fostu cause dezbatoare ce le-a pertraptu camer'a Ungariei in trecut si in presinte, aceasta necessita este un'a d'intre acellea; este o măsă, ce merita cea mai seriosa considerare, pretinde scrupulosa precautiune.

Este adeveru, că vomu sè impartesim cu poporul unei părți considerabile a tierrei din celle mai eminente bunetăți constitutiunale, din libertate, ceea ce de secole li lipsesc, inse sè bagămu bine de săma, cumca chiaru pentru că de secole n'au gustat libertatea, n'au avuta neci occasiune a o cunoscere prin urmare nu sunt capaci a o pretui, de aceea dicu eu cumca aveam trebuinta de o procedura forte precauta, candu dispunem despre sortea viitoria a teritoriului acellei.

Eu asiā credu, că nu este unul in camer'a acesta, dara neci afara de camera in tier'a intrega, care sè nu se bucur de insu-si faptul provincialisarii ca de o acquisitiune a libertății; cu tote acestea inse, eu unul cu parere de reu trebuie sè marturisescu, cumca nu potu incuviintă neci form'a neci modulu in care sè nesuesce guvernul a essecută acestu faptu epochaluu.

Nu incuviintiediu form'a, pentru că eu asiā astu, că guvernul nu a lucratu cu destula ingrijire si diligintia la pregatirea proiectelor ce ni stau inainte. Dupa modest'a mea parere, guvernul trebuia sè vina cu unu opu completu, o lege chiara, cătu se poate de simpla si usioru de priceputu.

Opulu ce ni-lu presinta inse este forte complicatu.

In locu de o lege scurta si precisa, guvernul ni propune ca in angustulu cadru a catoru-va §§. sè inzestrămu cu potere de lego unu legionu, unu volumenu de ordenatiuni mai innalte cari la rondulu loru éra-si sustineau sau modifica alte ordenatiuni si legi ce mergu indreptu pana la originea granitiei.

Ei bine! de cum-va referintele speciale d'in granitia nu permitu compunerea unor legi de o natura, omogene, trebuia ca guvernul sè culéga celu pucinu tote acelle ordenatiuni si legi ce voiesce sè le sustine si inarticulede pentru, viitoru, si compilante intr'unu operatul intregu asia sè ni-le subscerna pentru portractare, ca astfelui celu ce doresce a cunoscere legile confinilor milit. in viitoru baremu sè-i sia possibile studarea acellor-u-a.

Nu potu incuviintă mai departe neci aceea, că guvernul ni cere votarea dimicarii granitiei in cinci părți fara ca sè ni faca possibila cascigarea unei convingeri ore-care in asta privintia.

De unde sè sciu eu, — care d'in facia locului nu cunoscu pusetiunea topografica a territoriului de sub cestiu — cumca: ore acea împărtirea territoriala ar fi mai coresponditora, care n-o propune guvernul, sau dora alt'a ar fi mai potrivita, — daca guvernul neci macaru atatu-a nu face, ca celu pucinu pe harthia sè-mi arete pusetiunea topografica? La tota intemplarea ponderositatea cestiu si demnitatea camerei pretindea, ca guvernul sè se ingrijeasca despre e mappa a teritoriului de sub cestiu, carea avea detorint'a a ni-o subscrere cu proiectul de-o data.

Dara de m'asiu si redică preste tote aceste defecte, neci modulu in care se nesuesce guvernul a efectuati provincialisarcu, dupa modest'a mea parere, nu este neci legalu neci curiuiosu.

Dupa convingerea si pucin'a mea cunoscintia de dreptu, deputatii confinilor militari in momentul acestu-a aru trebuie sè fia aci in tre noi, ca cu ei la olalta sè organizamu territoriul loru, si de cum-va ei totu-si absentédia vin'a nu e a loru, ci a guvernului.

Art. V. din 1848. la §. 5 dispune despre numerul de deputatilor ce regimetele granitieresci banatiene si districtul ciaichistilor au sè alega pentru dieta, si staveresc chiaru acellei numeru, care lu contine si proiectul guvernului.

Eu n'amu cunoscintia despre o astfelu de lege, care aru fi abrogatu, care aru fi scosu din valore Art. V. de la 1848. ma din contra asiā sciu, cumca si noi numai chiaru pe bas'a acellei legi suntemu aci. De cum-vata privint'a sè se conto pescă cu tier'a va

dara legea acesta este in vigore in diu'a de asta-di, nu ni este permis ca prin o lege noua sè mai dispunem inodata totu aceea ce o lege essintă, neabrogata a dispusu dejă. Partea politica a cestiu si mai poate supune discutiunei, căci aceea este decisă dejă la 1848.

Dara urmandu mai departe legea, si anume combinandu §. 55. alu acellei-a, unde se dice cumca: „Panacandu camer'a va dispune specialu in meritul orga a isarei politice a confinilor militari, modula alegerei deputatilor dietali pentru regimete confinari si districtul: ciaichistilor luvă staveri ministeriul“ negrescutu ne convingem, cumca dieta de la 1848. n'a voită sè organisedie confinile militari in absintia representantilor acellor-u-a.

Căci de cum-va nu acelu-a era scopul legislatiunei de la 1848. ca, de-ora-ce si confinile militari, cari prin art. V. 1848. si au recascigatu drepturile politice au acum'a dreptul a participa la deciderea legilor ce sunt menite a-i croi sorte in viitoru ca-si veri-care altu civile allu patriei — sè nu se atinga la organisarea territoriului loru pana candu voru fi si ei de facia; — cf voiā sè faca aceea ce nisuesce guvernul de acum, ca adeca, cu ignorarea loru sè-li imparta territoriul, si sè li organisedie tote referintele loru familiari, creditari etc. negrescutu că precum au sciutu decide modulu alegerei pentru celle-lalte părți alle tierrei — baremu asiā că guvernul de acum'a, ar fi sciutu decide si pentru confinile militari.

A fostu convinsa inse dieta de la 1848. precum pote fi convinsu si guvernul de acum si noi toti, si precum vedu că este convinsu si insu-si domnul referint, cumca viet'a militaria, starea exceptiunala de seculi necesarmente au produsu astfelui de referintie speciali familiari si de dreptu privat, in granitia, cari dietei nu-i sunt deplinu cunoscute, — cumca acolo voru fi de lipsa niscari despusestiuni ce nu se potu applica in tier'a intreagă; d'in acestu motivu dara, apoi si chiaru d'in motivu constitutionalu, ca sè nu pota ci candu dice respectivii cumca amu deci „la ei fara ei“ au astfelu de lipsa acea qeta, ca atunci candu e vorba de organizarea territoriului, a dreptului familiaru si a altor referintie de dreptu privat allu loru sè fia si ei aci, ca celu pucinu sè ni pota da informatiunile necessarie.

Eu deci asiā cugetu, că noi nu potem face alt'a, de cătu sè continuāmu firul de acolo, de unde l'amu lassatu.

Nu recunoscu cumca au potită essiste impedimente legali, cari n'ar fi permis ca esecutarea articolui V. de la 1848. dara de au si fostu in trecutu, acellea au incetatu cu provincialisarea granitiei, si anume in momentuirei acellei-a in lun'a lui Novembre 1872.

Dupa esecutarea provincialisarii numai decatul trebuia guvernul sè implinéscă acellea ce dispune art. V. 1848. §. 55. adeca: sè eserie alegerile, sè decide modulu esefuitrei acellor-u-a si sè chiamă aici pe civili confinilor militare ca cu conluerarea loru sè li organizamu territoriului; éra daca n'a facutu-ello, detorint'a nostra este sè o facem u noi acum'a indrumandu guvernul spre esefuitrea acellor dispusestiuni.

Dreptu-aceea mi ieu voia a face urmatu-riu proiectu de resolutiune:

„Se indrumă ministeriul, ca in poterea art. V. 1848. §. 55. numai decatul sè faca despusestiuniile necessarie, ca in confinile militari banatice si in districtul ciaichistilor sè se aléga deputatii dietali in numerulu prescrisul prin §. 5. alu mentionatului articulu de lege si inca in sessiunea viitoria a acestui periodu dietalu sè si-pota occupa locurile. Era pana atunci pertractar a proiectelor de lege de sub Nrii 298. 299. 300 si 301. privitorie la organizarea confinilor militari se suspinde.“

De cum-va primește on. camera acesta propunere, n'amu perdatu nemica, ma din contra amu cascigatu simpathia si increderea respectivilor de cari in aceasta cestiu prea ponderosa si prea delicata avemu mare lipsa. Insu-si guvernul recunoscu aceasta lipsa candu in motivarea sa atatu de frumosu o descrie dicundu: „Unitatea legislatiunei si a guvernarei este restituita, aceea, că aceste părți in bas'a acellei legi suntemu aci. De cum-vata privint'a sè se conto pescă cu tier'a va

fi opul tempului si allu intellepte i legislatiuni.“

Cel multu aceea se poate intemplă prin asta modalitate, că vomu face cu vr'o doue luni mai tarziu aceea ce de altmintrea amu face asta-di, inse n'amu perde nemicu prin acesta amenara, pentru că si inse-si proiectele, de lege numai statul quo voiescu a-lu sustiné, éra acellu-a neci decum nu este periclitata pana atunci.

Deci mi recomandu propunerea on. camerei spre primie.

Aci este locul si momentul d'a reproducere din discursulu lui Tisza si allu lui Szlávy cîte-va passagie, referitorie la proiectul de resolutiune presintat de dlu deputatu nat. Parteniu Cosm'a.

Colomanu Tisza: Onorab. Camera! Eu din parte-mi inca nu potu sè negu, că multe din celle ce s'au facutu cu privire la confinile militari, nu s'au facutu bine si correctu. Prima errore s'a facutu in 1867, adeca atunci, candu corpulu legislativu a enunciati, că reprezentantii confinilor militari pana atunci sè nu se chiamă la dieta, pana candu nu se voru delatură pedecele pre calle legale, daca legislativ'a unguresca va face acesta; astfeluiu nu potu se acceptu propunerea dlu Cosm'a; căci daca asiu acceptă-o, atunci facia cu concluzulu de la 1867 s'ar paré, că eu approbu si recunoscu de legala imparătrea si provincialisarea confinilor militari, ceea ce pana acum s'a facutu fără de concursulu legislativei, si apoi asiā ce-va din parte-mi nici-decum n'asiusi voiu sè facu. Nu vedu deci alta calle de scapare d'in cerculul vitiosu, in care ne-a bagatu conclusulu mentiunatu, de cătu aceea, că legislativ'a enunci, cumca provincialisarea are sè se faca pre calle legale, dupa aceea apoi totu pre acesta calle vomu face pasii ulteriori. — Atâtua am voită sè observu facia cu propunerea dlu Cosm'a. Spre a reflectă inse la cele dîsse de mine, astu de lipsa a marturis, că in propunerea dlu Cosm'a este consecintia, este logica; ella dice, că sè se conchiamă deputatii din confinie pre basea legii din 1848, căctu nu este corectu a pertracta aceste obiecte inainte de intrarea acellor deputati in dieta. — Cu tote aceste inse oratorele accepta proiectul de lege spre desbatttere speciale.

Ministrul-presedinte Szilágy: Dlu deputatu P. Cosm'a inainte de tote si-redică vocea contr'a formei proiectului de lege, dîcundu, că ar fi fostu mai correcta daca s'ar fi lassat in testulu legii unu extractu din tote acelle dispusestiuni, cari se cuprindu in ordinationile referitorie la confinie, si despre cari se dice, că si pre venitoriu au sè remana in viore. La incepstu si guvernul a fostu de parere, că form'a recommendata de dlu Cosm'a ar fi correspunsu mai currundu si mai bine regulilor logicii si a chiarității, ar fi fostu mai simpla si mai usioru de intellestu, — si eu dechiaru aici in camera, că proiectul acestu-a de doue ori a fostu compus in form'a recommendata de dlu Cosm'a, si in aceasta forma amu si voită a-lu presentă camerei. Inse una impregiurare forte delicata (adeca d'a nu lassă afară din lege ordinationile si patentele M. Salle) a silitu pre guvern sè parasesca form'a cea mai correcta — din punctu de vedere constitutionalu — si sè acceptă cea in care s'a presentat proiectul acum. Cu privire la modu, adeca la chiamarea deputatilor din confinie in camera, a responsu amicul meu Col. Tisza.

Din vallea Sabăuului (Ardeal) 1873.

D'intr'o epistola, primita de la una mana amica, estragemu urmatorile:

Necasurile noastre, alle Romanilor d'in mărele principatu Transsilvania preste totu vi sunt prea onscute, Dle Red. le-ati vediutu si si sentită chiaru, d'impreuna cu noi; si cu multa satisfactiune amu vediutu, că on. Fed. este cu deosebita atentiu si pentru specialele affaceri alle Romanilor d'in Fund. reg. Ve assecuru, că aceste affaceri meritedia deplina atentiu, ce li dati, căci sunt vitale, sunt cestioni de esistentia; este lupta Romanilor d'a se emancipă de sub egemonia si suprematisarea flandrenilor nostri. Aceste

endentie inimice si stricatiose, sassii le manifesta si se nisuesc a le essecută d'in tote poterile, d. e. in scaunul Sabesiului, la fia care occasiune, in fia care momentu.

Daca sassii d'in vallea Sabesiului n'au ajunsu inca a slei de totu poterea romanilor, daca n'a successu sassesc' loru nisuntia d'a trant de pamentu pre romani in tote privintele, acest' este d'a se caută nu numai in preponderant'a numerositate a romanilor d'in cetate si scaunu, unde sassii prin economia loru naționala de doui copii se impucinedia progressivu d'in anuu in anuu; era romanii, pre langa tote necasurile, cresc in numeru indotu; ci este d'a se caută si in geniu poporului, ce suffere si gume, appesata de nedreptatea, impilarea si persecutiunea sassiloru si a conjuratilor loru istorici.

Căci, marturisandu addeverulu, intelligent'a romana d'in acesta valle, facia d'o astfel de agresiune si actiune bine disciplinata assasiloru, au luatu pana acum'a pusetiune mai pacinu pronunciata, energiosa; ba in multe cestiuni vitale intelligent'a romana a intempiatua seu cu prea pacina activitate si calculatiune, seu cu prea multa sinceritate cavalleresca si bunavointia neincrederea, astutia si pururea inimic'a portare a sassiloru.

Permiteti-mi acum'a sè facu ammentire numai de unele lucruri plinante spre addeverirea afirmatiunilor melle de mai susu; se ammintescu mai cu sama starea notariloru d'in scaun. Sabesiului.

Comunităatile, ce asta-di compunu scaun. Sabesi, sunt tote curat romane afara de Petreni, Colnicu si Pianulu-inferiore, unde locuitorii sunu parte romani, parte sassi; si totusi cu vre-o căti-va anni mai inainte in trengul scaunu d'abie era unu notariu comun. romanu; toti cei-lalți erau straini, fosti canduva cu guleru de auru cătu palm'a, adeca scumpe remasitie d'alle lui Bach, a provisoriului etc. Ba, chiaru si uguri au fostu portatori de penna in aceste locuri, unde si asta-di d'abie se aude de numele unguru. Nu cu multu mai bine stămu asta-di in acesta privintia. Inse despre acestea alta-data mai pre largu. Acuma voiescu numai a constata că reulu ce a provenit d'in acestu neertatu indifferentismu asta-di se arreta in multe directioni si privintie.

Asta-di avemu trei notari romani, cari scimu, că porta cu punctualitate officiul si se servescu, conformu detorintiei loru, in affacurile concrediute loru de limb'a poporului, de limb'a romana. Toti cei lalți sunt straini si se servescu fiindcă de limb'a loru germana ca oficiala pentru romani! Multe galceve s'au nascutu d'aci pentru răbdatorii a poporatiune romana.

Sassii, negrescutu, nu se supera pentru astfel de stare deplorabile a romanilor, pentru ca lucrurile mergu dupa placelui loru nemtiesce. Ba, romanusagulu inspectore Hutter, se fragmenta a obtrude unu altu petecu d'a lui Ludw. Roth de notariu in commun'a Pianuinferiore, de si preponderant'a majoritate a romanilor voiesce si pretinde a avé de notariu numai unu barbatu qualificatu, cu anima si sentiu pentru binele si prosperares comunitătii si a poporatiunei, pre unu romanu addeveratur.

Sperăm că conscientia desceptata a romanilor va sci face capetu fragmentărilorul ultra' zelosului sassu. Si in acesta privintia sperăm multu de la jun'a generatiune, ce a trecutu prin nou'a scola romana, si cunoscose missiunea ei sublima si devis'a Romanimei intrege. — Continuarea si desvoltarea acestoru pucine punctustiumi, va urmă in alta epistolă.

Dau'n in lemnne, causata prin focul d'in cetate. Sabesi, se urca la 6.000 fl.

Valeanu.

Reportul annuale a societatii baser. literarie a teologilor romani din seminariul gr. cat, centralu vienesu de la „S. Varvara.”

Conformu §. 32 din Statute venimus a dă publicatiati urmat. reportu depre an. scolas-tecu 1872/3.

I. Starea casssei. La incepulum an. scol. se affă in cass'a societ. summ'a de 33 fl. 9 cr. v. a' in bani gat'a; era in obligatiuni summ'a de 38 fl. 30 cr. v. a.; in decursul an. perceptionile incuse din partea

membrilor ord. adaugandu summ'a considerabila de 90 fl. v. a. — (donata de SS. Par. Eppu J Olteanu) se urca la summ'a de 125 fl. 87 cr. v. a. carea computata cu cei 33 fl. 9 cr. v. a. dă summ'a de 158 fl. 96 cr. v. a. subtragandu inse erogatiunele in summa de 42 fl. 57 cr. v. a. ramandu bani gat'a in cassa summ'a de 79 fl. 39 cr. v. a., era in oblig. computata fiindu si celle de la incepulum annului summ'a de 75 fl. 30 cr. v. a.

II. Starea Bibliothecei. De preseste numera 424 opuri si anume: 98 teologice; 10 filosofice; 32 filologice; 25 juridice; 67 geograf. istorice; 55 poetice; 54 teatrale intre cari si romane; 25 diuaria; 57. opuri si scrieri diverse. Donate in decursul an. au fostu: „Scematismul ven. cl. allu Archiedisc. gr. c. a Alba-Juliei si Fagar. pre an. 1871” de Dr. Greg. Silas; „Geist und Beruf des Priesterthums“ de Franc Lorinser de Dl. Simeonu Micu; „Suspinea Silvelor“ de Victoru Rusu, de auctorulu; „Poesie de Ionita Badescu“ de Dn'a Ann'a Carabetiu; „Romanii si constitutiunile Trans. de Dr. I. Hodous“ pr. si „Num'a Pompiliu de Mich. Velceanu“ de D. Silviu Rezeiu; caror cu acăstă occasiune li esprimemus sentimentele noastre de gratitudine. Credemus a ni implini o detorintia esprimendu tributul de recognoscinta si multiamita si stimatelor Red. alle diuareloru: „Trans.“ „Feder.“ „Roman.“ „Convorb. lit.“ „Tromp. Carp.“ „Revist'a scient.“ „Semenat.“ „Gur. Sat.“ pentru favorea indicata prin tramitterea gratuita a pretiuit. diuarie ce redigă reinnoindu rogarea de a nu ni-se refusa neci in venitoriu acea favore. Pre langa aceste societ. mai prenumera: „Reform.“ „Gazet. Tran.“ „Albin'a“ si „Famili'a.“

III. Activitatea membrilor ordinari.

Membri inspirati de amoreea cătra mam'a baserică si dulcea națiune, ca si cei din anii precedenti, considerandu sublimul scopu a societ. care e — eluptarea la unu gradu mai innaltu allu culturei intellesuali si castigarea unei perfectiuni solide intru conosciuntă limbii materne — s'au incercat a responde devisei prelegandu in fiecare siedintia că unu operatu originalu sau traducere si: „Ioanu Borosiu theol. a IV. „Unirea si abertura naționale, că doi factori principali in luptele lui Michaiu si mortea lui pentru acestea“ V. Pordea th. a IV. „Principiul nationalitatii cu privire la Romani.“ Petru Uilacanu t. a IV. „Prosa si poesia“ Stefanu Chresnescu t. a. III. „Tendintiele liberalismului modernu“ Ioanu Goronu t. a. III. „Unu opu fera titulu, unu inceputu fara motto“ Vasiliu Sabo t. a. III. „Influentia crestinismului asupra culturei poporului“ Stefanu Cacovianu t. a. II. „căte-va trasure din caracterulu poporului rom. din epoca de arme a Romanilor si una mica conclusiune“ Gabrielu Carabetiu t. a. II. „Una paralela intre poporul rom. si intellegint'a lui din Ostrunguria“ J. M. Montani t. a. II. „Nemicu e mai sacru pentru fiii unui popor decătu a-i promova fericirea“ Stefanu Maniu (Nagy) th. a. II. „In sal'a de seciune“ Alessandru Popu t. a. II. „Cugetări asupra cunoscerei oficialui invetigatorescu“ Basilie Borgovanu t. a. I. „La frati mei Romanii“ poesia Silviu Rezeiu t. an. I. Marquis'a de Daraglio traducere din germ. Ioanu Serbu t. an. I. „Unui amicu la diu'a numelui“ poesia.

Cu privire la tom. II. din „Catech. lui Dehaube“ facemus de nou cunoscotu, că nu lipseste decătu concurgerea bănevoala a onorab. publicu spre a se poté da la tipariu.

In siedint'a a VII. si ultima, tienuta in 1 Juniu, in sensulu §. 16. d'in statute facandu-se alegere de officiali pentru annul venitoriu reesirea: I. Goronu presied. V. Sabo secret. I. M. Montani, cassar. S. Rezeiu bibliotecariu.

Vien'a, 14. Juniu, 1873.

Vasiliu Pordea, pres.
Juliu M. Montaniu, secr.

VARIETATI.

*(Cursul monetelor ustraine, de argintu in Romani'a)

„Monitorul officiale“ publica decretulu domnescu prin care pretiurile monetelor straine, dupa art. I. se reduc Icosaru turc. 4. 1. 20. b. Rubl'a russ. 3. 1. 70. b. — Pies'a de 30 copeice 1. 1. 5. b. si svantinu austr. (20 cr. m. c.) 70 bani. — prin art. II. aceste monete straine, de arg. voru incetă cu 1 Dec. 1873, a mai avé cursu legale si obligatoriu, era la casele publice nu se primă pre neci unu pretiu. (Era si timpulu odata ca Romania a să scape de atât'a confuziune si publicul de atâtea pagube ce li-se cauau la scimbarea toturoru acestoru monete. Red)

(De chiarat iunie) La rogarea DDloru I. Maiorul inventatoru rom. Clusiu-Manasturu si Eliseu Barbosu, assem. inventator. in Gelău, cari ambii ni se plansera că sunt banuiti a fi fostu ori ambii, ori unul d'in dlorii autorul correspundintei apparute in nr. 38. „Fed.“ a. c. („de sub cetatea lui Gelu“) — in interesulu addeverului dechirărui că nu acesti dd. inv. sunt (neci colectivu neci separat) autorul aceliei corresp.

Red.

*(Multi amita publica) Me grăbescu a prime multi amita mea ferbinte generosilor domni, cari, cunoscandu numeroasele pedece si grevăti, cu cari am să me luptu la studiarea montanistica, mi-intinsera man'a de ajutoriu, spre usiorarea riserii melle stări materiale; si anume D. D. Andrei Vod'a, par. in Ormenisiu-de-campia, 3 fl. Ionu Maior, Ionu Popescu, proprietari căte 2 fl. Andrieu Calbesa, docente, Iosifu Stupineanu, jude process. in Ormenisiiu căte 1 fl. Daniilu Angelu, admin. prot. in tract. San-Mihaiu de campia 1 fl. 80 cr. Basiliu Danila, par. in Budatelecu, Alessandru Fiscutu, par. in Silvasiul de campia căte 1 fl. si Gavr. Chetianu, cantore 20 cr. La o lalta 13 fl. v. a. — Siemnitiu in 13 Juniu, 1873. Alessandru Popescu, stud. montan.

*(Starea semenaturelor) Dupa informatiunile officiale starea semenaturelor in Ungari'a, mai alesu in părțile inferioare, nu este prea imbucuratoria; in Transilvania este mai bunisiora.

*(Navigatiunea accelerata) Naiile „Iris“ si „Vesta“, cari voru comunică in tote dilele intre Pest'a si Vienn'a sunt gata; navigatiunea accelerata se va incepe in 25 Juniu a.c.

Contribuiri

la fondul Academiei romane de drepturi.

I. Prin D. Iosifu Crisanu, adv. in Abrudu, s'a tramsu la comitet. Asociat. Transilv. că contribuiri incuse in favorea fondului Academiei, cu ocasiunea serbării diley de 3/15 Maiu, de la urmatorii D. D. Mateiu Nicola, adv. 100 fl. Sebastianu Henzelu 50 fl. Georgiu Iraseu, comeic. 25 fl. si totu de la acestu D. 4 actiuni in pretiu nominale de 37 fl. Ionu Popu, proprietariu, Anani'a Moldovanu, conc. adv. căte 20 fl. Cornelius Tobișu, primariu si Iosifu Crisanu, adv. căte 15 fl. Ionu Suciu, capelanu in Rosia, Alessandru Vasiliu, prop. in Abrudu-satu si Aless. Danciu, notariu in Buciumu, căte 10 fl. Nicolau Veltianu, oficialu, Aless. Ciur'a, par. Nicolau Cirea, prop. Petru Mihailoviciu maestru, Georgiu Sicoe, prop. căte 5 fl. Valeriu Henzelu (copilasiu de 7 anni) unu auru de 10 franci. Ionu Toda, par. in Buciumu 3 fl. Nicolai Lobontiu, cemerc. Solomonu Coroiu, prop. Petru Chendi, ospetariu, căte 2 fl. Ionu Hatieganu, docente 1 fl. — Summ'a 310 fl. si 4 actiuni, cu 4 actiuni de loteria in pretiu nominale 37 fl. si unu galbenu de 10 franci.

II. De asemenea prin D. Alessandru Dababantu, jude reg. cerc. in Mociu, s'a tramsu ca contribuiri, incuse tote in favorea fondului Academiei, cu ocasiunea serbării de 3/15 Maiu, de la D. D. urmatorii: Ludovicu Simeonu, prop. in San-Georgiu de campia 20 fl. Iacobu Mog'a, prop. in Frat'a si Ionu Moldovanu, protop. gr. c. in Catin'a căte 10 fl. Andr. Albonu, protop. gr. c. in Palatca Petru Ratiu, protop. gr. c. in Cosiogn'a, Vasiliu Popescu, par. gr. c. in Jucu, căte 5 fl. Ionu Mariasiu, prop. in Budatelecu 3 fl. Ionu

Florianu par. gr. c. in Berchesiu 2 fl. Simeonu Suciu, prop. in Tiagiu, Andr. Iliesiu prop. in San-Georgiu de campia, căte 1 fl. Hieronim Bozacu, cancel. reg. si Mihailu Angelu, protop. gr. c. in St. Mihailescu căte 5 fl. Teofilu Hossu, subinspectoru scol. 5 (cinci galbeni,) Alessandru Darabantu, jude reg. cerc. in Mociu, 10 fl. — Sum'a totală 82 fl. si 5 galbeni — Sabiu, 13 Juniu 1873 I. V. Russu, secret. II.

Sciri electrice,

Vien'a, 17 Juniu. Se affirma, că domnul Romaniei, Carolu I. va sosi aici in 22 Juniu, d'odata cu imperatres'a Germaniei. Carolu va petre aici una septembra intrega si va lovi in castelul imperiale.

Strasbourg, 17 Juniu. In Adunarea electorală tienuta eri aici de 500 allegatori, unii propusera allegeri moderate, inse majoritatea se decise a allegi deputati din partidele extreme; in acestu intellesu desemnara si pre candidati.

Paris, 17 Juniu. Se assecura, că Thiers inca va luă parte la desbatere, daca in Adunarea naționala va veni la tapetu vre-o cestiune politica.

Paris, 17 Juniu. Deportatiunea conoscutului publicist Rochefort, care este condamnat la esiliu, era se va face pendenta de la una visitatiune medicala.

London, 17 Juniu. Vice regale Egipului inca va cerceta espusetiunea d'in Vienn'a; dupa aceea va calatorii la Parisu si Londonu.

Havann'a, 16 Juniu. Locuitorii de pe insul'a Cub'a navalira si supr'a unui cioporu de vre-o 90 de spanioli si omorina vre-o patru-dieci dintre dinsii.

Aten'a, 18 Juniu. Calatorii a regelui la Vienn'a s'a defisptu pre dilele prime alle lui Giuliu. Consulul austriacu de la curtea grecesca va insosi pre rege la Vienn'a.

Lotteria filantropica

pentru terminarea unicei beserice din Dev'a.

Sortitura 250 obiecte,

de auru, argintu, brondiu, cristallo, porcellanu, diverse metale, lemnuri pretiose, tablouri in oleiu bogatu incadrare, manufacture elegante si artistice lucrative, mai multe servicie de mese, de argintu, una brosă de trei-dieci galbeni, — tote obiectele in valoare de 3,500 fl. Nici unu obiect nu este de pretiu mai mic de 5 fl., cele mai multe valoredia 20—100.

Pretiulu unui losu e 50 cr.

Tragerea sortiurilor va ave locu in luna Auguste 1873. in diu'a prima a adunarii generale a „Asociatiunii Transsilvanie pentru cultur'a poporului romanu“ in Dev'a.

Obiectele cascigate se voru spediti, rechizandu-se pana la 30 Septembrie a. c. — Bilete de loteria se potu afla si la Drua Comunitatea de Dunca-Schiau, prezentant'a comitet. loteriei, in Dev'a.

Rogămu pre toti romanii a sprinfi aceste cause binefacere.

Burs'a de Vien'a de la 17. Juniu, 1873	
5% metall.	70.25
Imprum. mat.	73.80
Sorti d'in 1860	102.50
Act. de banca	942.—
Act. inst. creu.	321.35
Londra	108.80
Argintu	107.75
Galbenu	5.17
Napoleond'or	8.74

ALESSANDRU ROMAN
Propriet., edit. si red. respundiet.

